

Міністерство закордонних справ Норвегії

ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ – СЕРЕД ПРІОРИТЕТІВ ДЕРЖАВИ

18 жовтня – Європейський день боротьби з торгівлею людьми.

АКТУАЛЬНО:

- Торгівля людьми – це злочин
- Торгівля людьми – порушення прав людини
- Попри зроблені значні зусилля, залишається поширеною в Україні
- Виникають нові форми торгівлі людьми та види експлуатації, які вимагають адекватних та актуальних методів реагування
- Україна має зобов'язання боротися з торгівлею людьми
- Цей злочин засуджено міжнародною спільнотою, частиною якої є Україна
- Боротьба з торгівлею людьми є частиною міжнародних зобов'язань України
- Торгівля людьми пов'язана з корупцією, безкарністю та відсутністю справедливого правосуддя та є знаком негативних тенденцій у розвитку держави

ВАЖЛИВО ДЛЯ ТИХ, ХТО ПРИЙМАЄ РІШЕННЯ

Торгівля людьми – здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином.

Закон України «Про протидію торгівлі людьми»

- АКТУАЛЬНО
- ВАЖЛИВО ДЛЯ ТИХ, ХТО ПРИЙМАЄ РІШЕННЯ
- МІЖНАРОДНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ
- МОНІТОРИНГ ВИКОНАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ
- ЗАГАЛЬНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ
- ГРОМАДСЬКІ ІНІЦІАТИВИ
- НАСТУПНІ КРОКИ

Голосуй за законопроект 0940!

Торгівля людьми може відбуватись як з перетином кордону, так і в межах країни.

Основні форми експлуатації постраждалих від торгівлі людьми:

- трудова експлуатація
- сексуальна експлуатація
- примусова праця та примусове надання послуг
- використання в порнобізнесі
- залучення в боргову кабалу
- підневільний стан
- вилучення органів
- примусове одруження
- примусова вагітність та народження дитини
- проведення дослідів над людиною без її згоди

нові форми:

- використання у збройних конфліктах
- втягнення в злочинну діяльність
- примусове жебрацтво
- усиновлення/удочеріння з метою наживи, експлуатації
- експлуатація під виглядом сурогатного материнства

МІЖНАРОДНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ

Перші визначення торгівлі людьми та перші міжнародні документи були спрямовані на протидію торгівлю жінками – «Міжнародний договір по боротьбі з торгівлею білими рабами» (1904 р.), «Міжнародна конвенція по боротьбі з торгівлею білими рабами» (1910 р.).

Міжнародні документи з питань протидії торгівлі людьми, які ратифіковані Верховною Радою:

1. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності (від 2000 р.), ратифікована Україною в 2004 р. та два протоколи до неї: Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, та Протокол проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітря, що доповнює Конвенцію;
2. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979 р.), ратифікована в 1981 р.;
3. Факультативний протокол до Конвенції ООН про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії (2000 р.), ратифікована Україною в 2003 р.;
4. Конвенція ООН про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами (1949 р.), ратифікована у 1954 р.;
5. Конвенція № 29 МОП Про примусову чи обов'язкову працю (1930 р.), ратифікована у 1956 р.;
6. Конвенція МОП № 182 Про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці (1999 р.), ратифікована Україною у 2000 р.;
7. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми (2005 р.), ратифікована Україною у 2010 р.;
8. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального розбещення (СЕТС № 201), (2007 р.), ратифікована Україною у 2012 р.

У вересні 2017 р. Україна підписала Конвенцію Ради Європи проти торгівлі людськими органами (СДРЕ № 216), яка ще не ратифікована.

Про виконання міжнародних зобов'язань Уряд України звітує до таких міжнародних моніторингових інституцій:

- CEDAW (Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок)
- Комітет ООН з прав людини
- Рада Європи (Група експертів із протидії торгівлі людьми)
- CESCR (Комітет по соціальним, економічним та культурним правам)
- Комітет ООН проти катувань
- Комітет ООН по правам дитини
- ECSR (Європейський комітет з соціальних прав)
- Рада ООН з прав людини.

МОНІТОРИНГ ВИКОНАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Ключові моніторингові механізми щодо виконання Україною зобов'язань у сфері протидії торгівлі людьми:

Доповідь Групи експертів із протидії торгівлі людьми (ГРЕТА)

Група експертів із протидії торгівлі людьми – орган, створений відповідно до Конвенції Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми з метою моніторингу та оцінки виконання державами-членами положень цієї Конвенції, за результатами яких видає звіт та висновки.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Комітет сторін – орган, створений відповідно до Конвенції Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми, до повноважень якого входить:

- обрання членів Групи експертів,
- надання рекомендацій державам-сторонам Конвенції щодо заходів, яких їм слід ужити для виконання висновків Групи експертів або заходів, які мають на меті сприяння співробітництву з відповідною державою-сторонаю для належного виконання Конвенції.

Перший раунд моніторингу виконання Україною положень Конвенції було проведено у 2013-2014 рр., другий 2017-2018 рр. У звіті відзначається, що у кількох сферах було досягнуто певного прогресу. Проте багато експертів продовжують викликати занепокоєння та потребують вжиття невідкладних заходів.

Рекомендації Уряду України за результатами другого моніторингового раунду

- Покращити зусилля, спрямовані на попередження торгівлі людьми з метою трудової експлуатації
- Забезпечити надання відповідної допомоги та підтримки, імовірно, постраждалим та ідентифікованим постраждалим від торгівлі людьми, відповідно до їхніх потреб
- Вжити законодавчих та інших заходів необхідних для того, щоб юридичних осіб можна було притягнути до відповідальності за скоєння злочинів, передбачених Конвенцією
- Забезпечити дотримання принципу звільнення від покарання постраждалих від торгівлі людьми за їхню участь у незаконній діяльності, в тій мірі, в якій вони були змушені це зробити, як це передбачено в ст. 26 Конвенції
- Розробити та підтримувати систему ведення комплексної та уніфікованої статистики щодо торгівлі людьми
- Повною мірою застосовувати доступні заходи захисту постраждалих та свідків злочинів, пов'язаних із торгівлею людьми
- Створити посаду незалежного Національного доповідача або призначити окрему організаційну структуру чи інший незалежний механізм моніторингу діяльності державних установ.

Законопроектом 0940 враховано більшість міжнародних рекомендацій

ЩОРІЧНА ДОПОВІДЬ ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ США ПРО ПРОТИДІЮ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

«Торгівля людьми – пляма на людстві. Ми засуджуємо її, бо це – грубе порушення невід’ємних прав людини. Кожна людина будь-де має глибинну, притаманну їй рівноправну гідність»,

Держсекретар США Майк Помпео, представлення звіту 2019 року «Про торгівлю людьми».

Офіс з моніторингу та боротьби з торгівлею людьми, який діє у складі Державного департаменту США, готує щорічні звіти з питань торгівлі людьми. В цих звітах, зокрема, висвітлюються питання ефективності боротьби з торгівлею людьми як у Сполучених Штатах, так і в інших країнах, а також надається оцінка кожній державі з огляду на її зусилля щодо визнання проблеми торгівлі людьми та боротьби з нею.

Відповідно до 17-го Звіту про торгівлю людьми Державного департаменту США 2019 р., Україну віднесено до країн 2-ї групи, що означає, що Уряд країни не в повній мірі дотримується мінімальних стандартів щодо ліквідації торгівлі людьми, але докладає до цього значних зусиль.

Серед рекомендацій звіту:

- Призначати покарання засудженим торговцям людьми пропорційні та суттєві тюремні ув’язнення
- Рішуче розслідувати і переслідувати в судовому порядку злочини, пов’язані з торгівлею людьми, включаючи державних службовців, причетних до злочинів
- Виявляти та визнавати статус більшої кількості постраждалих
- Підвищити кількість розслідувань правоохоронними органами щодо фірм із підбору персоналу, що реалізують шахрайські практики
- Підвищити рівень підготовки правоохоронних органів, прокурорів та суддів щодо розслідування та переслідування в судовому порядку справ про торгівлю людьми, зокрема, щодо примусової праці
- Робити системні кроки для реалізації заходів захисту потерпілих і свідків під час юридичних процедур та інші.

ЗАГАЛЬНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

Україна є країною походження, країною транзиту та країною призначення для постраждалих від торгівлі людьми.

Проблема торгівлі людьми з’явилася в Україні на початку 90-х років ХХ століття, коли українські громадяни отримали можливість виїзду за кордон. У ті роки торгівля людьми в Україні найчастіше мала вияв торгівлі жінками з метою сексуальної експлуатації.

Основними країнами призначення були: Балканські країни, охоплені в той час війною, Туреччина, Італія, Іспанія, Німеччина, Нідерланди, Угорщина, Чехія, Греція та інші держави.

Жінку запросили прибирати в німецькому приватному готелі. Це виявився бордель, де її, крім прибирання, примушували до надання сексуальних послуг.

Зі звернення на Національну «гарячу» лінію з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації

У наші дні переважає торгівля людьми з метою трудової експлуатації. Злочинці вербують здебільшого людей з вищою та спеціальною освітою, але до груп ризику належать також внутрішньо переміщені особи, особи з бідних верств населення, випускники інтернатних закладів та «діти вулиці». Новою тенденцією є вербування постраждалих через мережу Інтернет за допомогою сайтів пошуку роботи та соціальних мереж. Спостерігається збільшення випадків вербування осіб з фізичними та/чи психічними розладами для експлуатації їх у жебракуванні.

Найбільш популярними країнами призначення наразі є: Російська Федерація, Чехія, Польща, Туреччина та сама Україна.

Сім'я з числа ВПО поїхала в Польщу, де працювала на холодильниках – рубали м'ясо та курей. Спочатку умови були непогані, хоча працювали по 10-12 годин на добу, потім стали принижувати, накладати штрафи, вираховувати гроші за каву/чай, теплий одяг, проживання, і залишалось злотих не так багато. Від холоду почались проблеми зі здоров'ям як у жінки, так і у чоловіка.

Зі звернення на Національну «гарячу» лінію з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації

Про важливість проблеми свідчить статистика «гарячих» ліній, на які звертаються громадяни. Національна «гаряча» лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації, роботу якої забезпечує Громадська організація «Ла Страда-Україна», за час свого функціонування (з 1997 до 2018 роки включно) прийняла близько 195 000 звернень. 253 450 осіб звернулись за консультаціями на Національну «гарячу» лінію з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів, яка працює за підтримки МОМ, за період з 2006 до 2018 роки.

Чоловік з числа ВПО, переїхав із сім'єю в Одеську область. З місяці пропрацював на будівництві, жодних договорів з роботодавцем не укладав, роботодавець обіцяв йому виплатити 50 000 гривень. Чоловік важко працював, зірвав собі спину, але жодних грошей не отримав.

Зі звернення на Національну «гарячу» лінію з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації

Відповідно до Закону України «Про протидію торгівлі людьми», який прийнято 20 вересня 2011 р., було створено Національний механізм взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми. До складу цього механізму входять: Кабінет Міністрів України; центральні органи виконавчої влади; місцеві органи виконавчої влади; закордонні дипломатичні установи України; органи місцевого самоврядування, а також, громадські та неурядові організації; благодійні фонди; центри соціально-психологічної допомоги та притулки; релігійні організації; окремі громадяни (адвокати, психологи тощо).

На реалізацію цього закону було прийнято цілу низку підзаконних нормативно-правових актів, зокрема, Порядок взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, Порядок виплати одноразової матеріальної допомоги, Положення про створення та функціонування Єдиного державного реєстру злочинів торгівлі людьми.

Незважаючи на вживані заходи, громадяни все одно потрапляють у ситуації торгівлі людьми, а тому потребують допомоги, зокрема, в отриманні статусу постраждалого/її від торгівлі людьми. Особа, яка вважає себе постражданою, може звернутись на «гарячу» лінію за консультацією, до райдержадміністрацій за місцем проживання із заявою про встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, до Національної поліції, а також до громадських організацій по допомогу. Встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, відбувається згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2012 р. № 417. Проте на практиці постраждалі часто стикаються із бюрократичними затримками, порушенням визначених термінів розгляду та опрацювання заяв, прогалинами в координації між визначеними суб'єктами.

ГРОМАДСЬКІ ІНІЦІАТИВИ

Українські громадські організації є активними учасниками та ініціаторами діяльності попередження торгівлі людьми, надання допомоги постраждалим, впровадження положень національного законодавства та моніторингу реалізації державної політики в цій сфері. Вони працюють у партнерстві та при підтримці міжнародних організацій та донорів, зокрема Міжнародної організації з міграції (МОМ) та Координатора проектів ОБСЄ в Україні.

Приклади національних інформаційних кампаній:

- **Громадська арт-інсталяція «НЕВИДИМИ»** – ініційована МОМ та громадськими організаціями, інсталяція покликана привернути увагу до проблеми торгівлі людьми та розповісти реальні історії постраждалих осіб, які живуть серед нас, але часто залишаються непоміченими. Сто двадцять фігур-силуетів уособлюють понад 120 000 українців, які, за оцінкою МОМ, постраждали від торгівлі людьми з 1991 року. На дванадцять фігур нанесені справжні історії жертв сучасного рабства.

- **Національна інформаційна кампанія із протидії торгівлі людьми «НЕБЕЗПЕКУ ВИДНО НЕ ОДРАЗУ»**, за участі відомої Української співачки Джамали, яка стала Послом доброї волі із протидії торгівлі людьми. Кампанія ініційована Міжнародною організацією з міграції (МОМ) через проект Агентства США міжнародного розвитку (USAID) за підтримки Міністерства соціальної політики та Міністерства внутрішніх справ України та впроваджується за участі громадських організацій.

- **Інформаційна кампанія «Червона картка»** – приурочена до Євро-2012. Рекламна кампанія проводилася у співпраці Державної служби молоді та спорту України, міжнародної організації Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), Громадської організації «Ла Страда-Україна», Фондації ЮніКредіт та ICCO and KerkinActie. Обличчям кампанії стали відомі українські спортсмени та співачки: Андрій Шевченко, Василь Верастюк, Гайтана, Ані Лорак. Мета кампанії «Червона Картка» – привернути увагу українців, особливо молоді, до гострих соціальних проблем, таких як сексуальна експлуатація, насильство тощо.

Профілактичну, консультативну та правову допомогу населенню України надають «гарячі» лінії:

Національна «гаряча» лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації (0-800-500-335 безкоштовно зі стаціонарних номерів телефонів та 116 123 – безкоштовно з мобільних. Цілодобово. Анонімно. Конфіденційно.). Роботу цієї «гарячої» лінії забезпечує Громадська організація «Ла Страда-Україна». Основним завданням «гарячої» лінії є надання в телефонному та електронному режимах інформаційних, соціально-психологічних та правових консультацій.

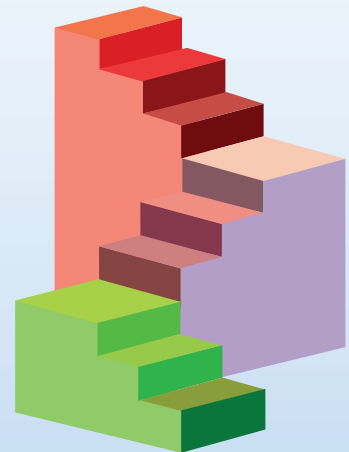
Національна безкоштовна «гаряча» лінія з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів (527 з мобільних та 0-800-505-501 зі стаціонарних телефонів) є конфіденційною службою підтримки, яка забезпечує інформацією та допомогою як постраждалих від торгівлі людьми, так і представників груп ризику – надає достовірну інформацію про сучасні міграційні реалії та ризики для українських мігрантів, у тому числі про торгівлю людьми та наслідки нелегального перетину кордону чи перебування в іноземних країнах. Роботу цієї «гарячої» лінії забезпечує Міжнародна організація з міграції (МОМ в Україні).

лінія з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів (527 з мобільних та 0-800-505-501 зі стаціонарних телефонів) є конфіденційною службою підтримки, яка забезпечує інформацією та допомогою як постраждалих від торгівлі людьми, так і представників груп ризику – надає достовірну інформацію про сучасні міграційні реалії та ризики для українських мігрантів, у тому числі про торгівлю людьми та наслідки нелегального перетину кордону чи перебування в іноземних країнах. Роботу цієї «гарячої» лінії забезпечує Міжнародна організація з міграції (МОМ в Україні).

Дзвінки на «гарячі» лінії в межах України безкоштовні.

ВАЖЛИВІ НАСТУПНІ КРОКИ ІЗ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ:

- Внесення змін до законодавства з низки питань, зокрема тих, що окреслені в доповіді ГРЕТА, наприклад: звільнення від покарання постраждалих від торгівлі людьми, якщо їх примушували до участі в незаконній діяльності
- Забезпечення допомоги та підтримки особам, які, ймовірно, постраждали від торгівлі людьми
- Призначення більш жорсткого покарання торговцям людьми
- Підтримка та розвиток системи послуг для постраждалих від торгівлі людьми, в тому числі таких, що надаються громадськими організаціями
- Підтримка роботи «гарячих» ліній з протидії торгівлі людьми
- Проведення профілактичної роботи, активна робота з населенням
- Ратифікація Конвенції Ради Європи проти торгівлі людьми органами
- Створення комплексної та уніфікованої статистики щодо торгівлі людьми
- Посилення ефективності Національного механізму взаємодії, співпраці з неурядовими організаціями та урядами іноземних держав
- Підвищення компетенцій спеціалістів, які працюють в тематиці протидії торгівлі людьми

Дайджест підготовлений спільно з офісом Урядової уповноваженої з питань гендерної політики в рамках проекту «Адвокація для покращення реагування держави та політика з протидії торгівлі людьми», який підтримується Міжнародною організацією з міграції та Королівством Норвегії.

Урядовий уповноважений з питань гендерної політики є уповноваженою Кабінетом Міністрів України посадовою особою, на яку покладено функцію з організації здійснення Кабінетом Міністрів України повноважень у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства.

ГО «Ла Страда-Україна» – громадська правозахисна організація, яка працює для забезпечення гендерної рівності, миробудування, запобігання гендерно зумовленому насильству, зокрема домашньому насильству, протидії торгівлі людьми та забезпечення прав дітей, сприяючи впровадженню стандартів прав людини в усіх сферах життя суспільства та держави.

Думки та погляди, викладені в цьому виданні, не обов'язково відображають позицію Міжнародної організації з міграції (МОМ) та її країн-членів та Міністерства закордонних справ Королівства Норвегії.

Упорядники: Аносова Ю.В., Жуковська Г. Г., Калашник О. А., Кривуляк А. О.,
Легенька М.М., Черпаха К. В., Швед О. В.

НАШІ КОНТАКТИ:

Громадська організація «Ла Страда-Україна»

Україна,
03113, Київ-113, а/с 26
Тел./факс: +380 44 205 36 95
E-mail: info@la-strada.org.ua

Сайт: <http://la-strada.org.ua/>

Слідкуйте за новинами на наших сторінках у Facebook:

<https://www.facebook.com/lastradaukraine/>
<https://www.facebook.com/childhotline.ukraine/>
<https://www.facebook.com/ntmukraine/>

Національна «гаряча» лінія з попередження домашнього насильства,
торгівлі людьми та гендерної дискримінації

116 123 (з мобільних)
або **0 800 500 335** (зі стаціонарних)

Національна безкоштовна «гаряча» лінія з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів

527 (з мобільних)
або **0-800-505-501** (зі стаціонарних телефонів)

А також:

Урядова уповноважена з гендерної політики:

<https://www.facebook.com/GovernmentCommissionerforGenderPolicy/>

У публікації використані зображення з таких джерел:

<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2019-Trafficking-in-Persons-Report.pdf>
<http://iom.org.ua/ua/art-instalyaciya-mom-pryvertaye-uvagu-do-problemy-suchasnogo-rabstva>
<https://www.facebook.com/jamalaofficial/photos/a.147880118592157/1556626061050882/?type=3&theater>